

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση T-434/11

(δημοσίευση αποσπασμάτων)

Europäisch-Iranische Handelsbank AG
κατά
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα ληφθέντα κατά του Ιράν, με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων — Δέσμευση κεφαλαίων — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Δικαιώματα άμυνας — Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας — Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως — Δικαίωμα ιδιοκτησίας — Αναλογικότητα»

Περίληψη — Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 6ης Σεπτεμβρίου 2013

1. *Ευρωπαϊκή Ένωση — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν — Δέσμευση των κεφαλαίων προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που μετέχουν ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων — Εξουσία των αρμοδίων εθνικών αρχών να εγκρίνουν γενικώς ορισμένη κατηγορία συναλλαγών — Δεν υφίσταται — Εξουσία του Συμβουλίου να στηρίζει τη λήψη περιοριστικών μέτρων εφαρμοστέων στο μέλλον σε συναλλαγές για τις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια — Δεν υφίσταται — Όρια — Εξαιρετικές περιστάσεις*

(Κανονισμοί του Συμβουλίου 423/2007, άρθρα 8 έως 10, και 961/2010, άρθρα 17 έως 19)

2. *Ευρωπαϊκή Ένωση — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν — Δέσμευση των κεφαλαίων προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που μετέχουν ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων — Συναλλαγές που διενεργούνται μέσω μη καταχωρισμένης οντότητας — Έννοια — Προϋποθέσεις παραδεκτού*

(Κανονισμοί του Συμβουλίου 423/2007, άρθρο 7 §§ 1 έως 3, και 961/2010, άρθρο 16 §§ 1 έως 3)

1. Στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και, ειδικότερα, όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται κατά του Ιράν με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων, τα άρθρα 8 έως 10 του κανονισμού 423/2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν, καθώς και τα άρθρα 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010 που τον κατάργησε, δεν επιτρέπουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εγκρίνουν γενικώς ορισμένη κατηγορία συναλλαγών για τις οποίες οι οικείες οντότητες θα απαλλάσσονταν, ως εκ τούτου, από την υποχρέωση να ζητούν άδειες κατά περίπτωση.

Μια τέτοια άδεια, χορηγούμενη κατά περίπτωση από αρμόδια εθνική αρχή πιστοποιεί τη νομιμότητα της εγκριθείσας συναλλαγής, υπό το πρίσμα, κατά περίπτωση, του μεν ή του δε από τους κανονισμούς αυτούς. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο δεν δύναται, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες οφείλει να αποδείξει, να στηρίζει τη λήψη περιοριστικών μέτρων εφαρμοστέων στο μέλλον σε συναλλαγές για τις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις προμνησθείσες διατάξεις των εν λόγω κανονισμών. Από την άλλη πλευρά, μια απλή γενικευμένη έγκριση δεν μπορεί, ελλείψει αδειάς κατά περίπτωση, να δεσμεύσει το Συμβούλιο.

Η όλη οικονομία των κανονισμών αυτών συνηγορεί υπέρ αυτής της γραμματικής αναλύσεως. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της θέσεώς τους στους εν λόγω κανονισμούς, οι διατάξεις αυτές εμφανίζονται ως σχετικοποίηση της αρχής της δεσμεύσεως των κεφαλαίων. Τέλος, η ερμηνεία αυτή, υπέρ της οποίας συνηγορεί η ανάλυση των διατάξεων με βάση το γράμμα τους και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, συνάδει προς τον σκοπό που επιδιώκουν οι κανονισμοί αυτοί, δηλαδή προς τη βούληση να εμποδισθεί η διάδοση των πυρηνικών όπλων και, γενικότερα, να διατηρηθεί η διεθνής ειρήνη και ασφάλεια, δεδομένης της σοβαρότητας του κινδύνου που συνεπάγεται η διάδοση των πυρηνικών όπλων.

(βλ. σκέψεις 128-131)

2. Στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και, ειδικότερα, όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται κατά του Ιράν με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων, από τις διατάξεις, την όλη οικονομία και τον σκοπό του κανονισμού 423/2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν, και του κανονισμού 961/2010 που τον κατάργησε προκύπτει ότι οι συναλλαγές που διενεργούνται μέσω μη καταχωρισμένης οντότητας, με σκοπό την εξόφληση οφειλών ή την πραγματοποίηση πληρωμών για λογαριασμό μιας καταχωρισμένης οντότητας, δεν είναι αυτομάτως νόμιμες και ότι, προς διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του άρθρου 7 του κανονισμού 423/2007 και του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2010, οι οικείες οντότητες πρέπει να βεβαιώνονται για τη νομιμότητα των συναλλαγών αυτών, ζητώντας, ενδεχομένως, άδειες από τις αρμόδιες εθνικές αρχές τους.

Πράγματι, πρώτον, αφενός, τα άρθρα 7, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 423/2007 και 16, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 961/2010 συνιστούν μέτρο απαγορεύσεως η παράβαση της οποίας είναι αφ' εαυτής ικανή να αποτελέσει αυτοτελή βάση επιβολής κυρώσεων, περιλαμβανομένων των ποινικών, κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο. Εξάλλου, κάνοντας λόγο, στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 423/2007 και στο άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, για τις δραστηριότητες που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο σκοπό ή αποτέλεσμα την καταστράτηγηση των μέτρων απαγορεύσεως που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 3 των ίδιων αυτών διατάξεων, ο νομοθέτης της Ένωσης αναφέρεται στις δραστηριότητες που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να διαφεύγει το πρόσωπο που τις πραγματοποιεί την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου απαγορεύσεως. Οι σωρευτικές προϋποθέσεις γνώσεως και βουλήσεως τις οποίες προβλέπουν οι διατάξεις αυτές πληρούνται αν το πρόσωπο που μετέχει σε δραστηριότητα την οποία αφορούν οι εν λόγω διατάξεις επιδιώκει εσκεμμένα τον άμεσο ή έμμεσο σκοπό ή το άμεσο ή έμμεσο αποτέλεσμα καταστράτηγησης που έχει η δραστηριότητα αυτή. Πληρούνται επίσης όταν το οικείο πρόσωπο θεωρεί ότι η συμμετοχή του σε μια τέτοια δραστηριότητα μπορεί να έχει αυτόν τον σκοπό ή αυτό το αποτέλεσμα και αποδέχεται το ενδεχόμενο αυτό. Συνεπώς, οι συναλλαγές που διενεργούνται μέσω μη καταχωρισμένης οντότητας ενδέχεται να αντιβαίνουν στην απαγόρευση που προβλέπουν, αντιστοίχως, το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 423/2007 και το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, εφόσον έχουν ως σκοπό τη διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που ενδιαφέρουν μια καταχωρισμένη οντότητα και οι εμπλεκόμενες σε μια τέτοια συναλλαγή οντότητες πράγματι επιδιώκουν την υλοποίηση του σκοπού αυτού ή γνωρίζουν ότι η συμμετοχή τους στη συναλλαγή αυτή μπορεί να έχει αυτόν τον σκοπό ή αυτό το αποτέλεσμα και αποδέχονται το ενδεχόμενο αυτό. Αφετέρου, από την κατ' αντιδιαστολήν ερμηνεία του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 —αντίστοιχο του οποίου δεν υπάρχει στον κανονισμό 423/2007— προκύπτει ότι οι μεταφορές κεφαλαίων προοριζόμενων για ή προερχομένων από ιρανικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς, περιλαμβανομένων των μη καταχωρισμένων ιρανικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών, μπορούν, κατ' αρχήν, να πραγματοποιούνται υπό την επιφύλαξη ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου 21. Ως εκ τούτου, το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 συνιστά σχετικοποίηση της αρχής της δεσμεύσεως των κεφαλαίων. Εντούτοις, οι μεταφορές κεφαλαίων που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 21 δεν πρέπει να καθιστούν δυνατή την καταστράτηγηση της απαγορεύσεως του άρθρου 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010.

Δεύτερον, το άρθρο 11α, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 423/2007 επιβάλλει στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 του κανονισμού 423/2007 να βρίσκονται σε διαρκή επαγρύπνηση όσον αφορά τους λογαριασμούς στις σχέσεις τους με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου 11α, δηλαδή, μεταξύ άλλων, τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στο Ιράν. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 επιβάλλει παρόμοια υποχρέωση επαγρυπνήσεως στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 39 του εν λόγω κανονισμού. Συνεπώς, θα διακυβευόταν η πρακτική αποτελεσματικότητα των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 7 έως 10 του κανονισμού 423/2007 και των άρθρων 16 έως 19 και 21 του κανονισμού 961/2010, αν μια μη καταχωρισμένη οντότητα μπορούσε να διενεργεί ελεύθερα συναλλαγές μέσω μιας μη καταχωρισμένης οντότητας με σκοπό την εξόφληση οφειλών ή την πραγματοποίηση πληρωμών για λογαριασμό μιας καταχωρισμένης οντότητας. Εντεύθεν συνάγεται ότι μια μη καταχωρισμένη οντότητα πρέπει πάντοτε να βεβαιώνεται για τη νομιμότητα τέτοιων συναλλαγών ζητώντας, ενδεχομένως, άδειες από την αρμόδια εθνική αρχή.

(βλ. σκέψεις 133-136, 138-141, 150, 154)